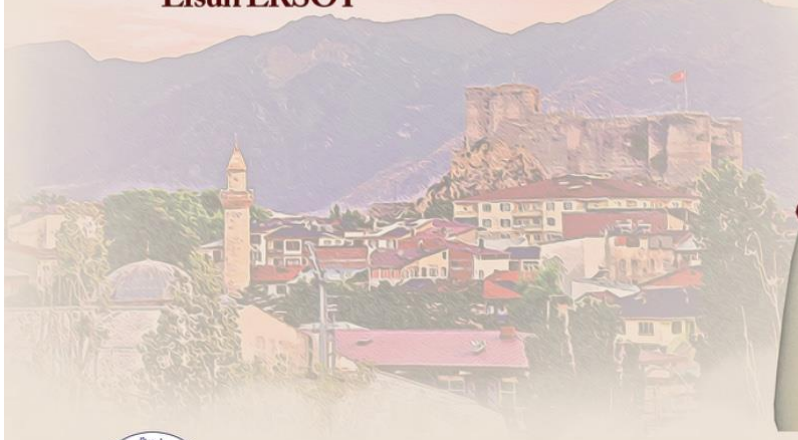

GELENEKSEL OLTU OYALARINDAN MODERN KADIN YELEKLERİNE

Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği

Yürütücü:
Keziban SELÇUK
Araştırmacı:
Esra KARAKUŞ UMAR
Burcu BİLGİN AKPINAR
Efsun ERSOY

SERGİ
Atatürk Üniversitesi Fuaye Alanı
Açılış: 26.10.2026 Pazartesi
Saat:13:30

Bu Sergi, SBA-2024-14358 nolu ve "Oltu'da Yapılan Oyaların Yöre Kültürü Açısından İncelenmesi ve Günümüz Kıyafetlerinden Yelekler Üzerine Uygulanabilirliği" isimli BAP Projesinin ürünlerinden hazırlanmıştır. Bu nedenle BAP Koordinasyon Birimine desteklerinden dolayı teşekkür ederiz.

Sergi Konusu: Oltu'da Yapılan Oyaların Yöre Kültürü Açısından İncelenmesi ve Günümüz Kıyafetlerinden Yelekler Üzerine Uygulanabilirliği

Kültürel miras, bir toplumun geçmişiyle geleceği arasında kurduğu en güçlü bağlardan biridir. Bu mirasın önemli bir bölümünü oluşturan geleneksel el sanatları, yalnızca estetik değere sahip ürünler değil; aynı zamanda toplumların yaşam biçimlerini, inançlarını, geleneklerini, duygu ve düşüncelerini yansıtan kültürel belgelerdir.

Bu el sanatları içerisinde önemli bir yere sahip olan oyalar ise Anadolu kadınının sabrını, emeğini, yaratıcılığını ve estetik anlayışını yansıtan en zarif örnekler arasında bulunmaktadır. Geçmişte kadınlarımız, kimi zaman duygularını, kimi zaman umutlarını, kimi zaman da söyleyemedikleri sözlerini oyaların motiflerine ve renklerine işlemişlerdir. Bu nedenle oyalar, yalnızca bir süsleme unsuru değil, aynı zamanda kadınların kendilerini ifade ettikleri sessiz bir iletişim dili olmuştur.

Her bir motifin, her bir rengin ve her bir ilmeğin ardında bir emek, bir yaşanmışlık ve kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel birikim bulunmaktadır.

Erzurum'un Oltu ilçesi, köklü kültürel geçmişi ve geleneksel el sanatları bakımından önemli bir birikime sahiptir. Oltu yöresinde yapılan oyalar da bu kültürel zenginliğin dikkat çekici örneklerinden biridir.

Özellikle yazma ve tülbent kenarlarını süsleyen bu oyalar; kullanılan malzemeleri, üretim teknikleri, motif çeşitliliği ve renk özellikleriyle yöre kadınlarının el becerisini ve estetik anlayışını yansıtmaktadır. Ancak günümüzde değişen yaşam koşulları, hazır giyim ürünlerinin yaygınlaşması ve geleneksel kullanım alışkanlıklarının azalması, bu değerli el sanatlarımızın eski önemini ve kullanım alanlarını giderek kaybetmesine neden olmaktadır. İşte bu noktada bizlere önemli bir sorumluluk düşmektedir:

Geleneksel el sanatlarımızı yalnızca geçmişin birer hatırası olarak mı korumalıyız, yoksa onları günümüz yaşamına dâhil ederek geleceğe taşımak için yeni yollar mı aramalıyız?

Biz bu çalışmamızda ikinci yaklaşımı benimsedik. Çünkü kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin, yalnızca geleneksel ürünlerin korunmasıyla değil, aynı zamanda bu ürünlere ait bilgi, beceri ve üretim tekniklerinin yaşatılması ve yeni kuşaklara aktarılmasıyla mümkün olacağına inanıyoruz.

Bu düşünceden hareketle gerçekleştirdiğimiz **"Oltu'da Yapılan Oyaların Yöre Kültürü Açısından İncelenmesi ve Günümüz Kıyafetlerinden Yelekler Üzerine Uygulanabilirliği"** başlıklı projemizde, Oltu yöresine ait geleneksel oyaları araştırarak kültürel ve teknik özelliklerini ortaya koymayı amaçladık.

Araştırmamız kapsamında yöreden temin ettiğimiz oya örneklerini belgeledik; motiflerini, renklerini, kullanılan malzemeleri ve üretim tekniklerini inceledik. Ardından geleneksel oyaların günümüz kadın giyiminde nasıl değerlendirilebileceği sorusundan hareketle modern kadın yelekleri tasarladık.

Bu süreçte geleneksel oyalarımızın özgün biçimlerini ve teknik özelliklerini korumaya özen göstererek seçilen örnekleri yeniden ürettik ve hazırladığımız yelek tasarımlarına uyguladık.

Böylece geçmişte çoğunlukla yazma ve tülbent kenarlarında kullanılan oyaların, günümüzde farklı giyim ürünleri üzerinde de estetik bir değer oluşturabileceğini göstermeye çalıştık.

Bugün sergimizde göreceğiniz her bir yelek, geleneksel el sanatlarımızla çağdaş tasarım anlayışını bir araya getirme çabasının ürünüdür. Bu yelekler yalnızca birer giyim ürünü olarak değerlendirilmemelidir. Her biri geçmişten gelen bir motifin yeniden hayat bulmasını, geleneksel bir üretim tekniğinin yaşatılmasını ve kültürel bir değerin yeni bir kullanım alanı kazanmasını temsil etmektedir.

Çalışmamızın bizim için en anlamlı yönlerinden biri de yerel kadınlarımızın üretim sürecine katkıda bulunmalarıdır. Çünkü geleneksel el sanatlarının gerçek taşıyıcıları, bu sanatları yaşatan ve bilgi birikimlerini kuşaktan kuşağa aktaran ustalarımızdır. Onların sahip olduğu bilgi ve beceriler, yazılı kaynakların ötesinde, uygulamayla öğrenilen ve deneyimle gelişen önemli bir kültürel birikimdir. Bu nedenle projemiz, yalnızca bir tasarım çalışması değil; aynı zamanda kadın emeğinin görünür kılınmasına, geleneksel üretim bilgisinin değerlendirilmesine ve yerel kültürel değerlerimizin korunmasına yönelik bir çabadır.

Günümüzde sürdürülebilirlik kavramı çoğu zaman çevresel ve ekonomik boyutlarıyla ele alınmaktadır. Oysa sürdürülebilirliğin önemli bir boyutu da kültüreldir. Bir toplumun geleneklerini, üretim bilgilerini, sanatlarını ve kültürel kimliğini gelecek kuşaklara aktarabilmesi, kültürel sürdürülebilirliğin temelini oluşturmaktadır.

Biz de bu çalışmamızla geleneksel Oltu oyalarının unutulmaya yüz tutan bir el sanatı olarak kalmamasını, günümüz tasarımlarında yeniden değerlendirilerek yaşamın içerisinde varlığını sürdürmesini hedefledik. Çünkü inanıyoruz ki **geleneksel sanatlarımızı yaşatmanın en etkili yollarından biri, onların özünü koruyarak yeni kullanım alanları oluşturmaktır.**

Bu anlayışla hazırladığımız sergimizin, geleneksel el sanatlarına yönelik farkındalığı artırmasını, yeni araştırmalara ve tasarım çalışmalarına ilham vermesini ve özellikle genç kuşakların kültürel mirasımıza olan ilgisini güçlendirmesini temenni ediyoruz.

Biz bu sergiyle geçmişin motiflerini günümüzün tasarımlarıyla buluştururken, aslında dün ile bugün arasında bir köprü kurmaya çalıştık.

Dileğimiz, bu köprünün geleceğe uzanması ve geleneksel el sanatlarımızın yeni nesillerin ellerinde yaşamaya devam etmesidir.

Geçmişin izlerini taşıyan her bir ilmeğin, geleceğin tasarımlarında yeniden hayat bulması dileğiyle...